

Република Србија
МИНИСТАРСТВО
УНУТРАШЊЕ И СПОЉНЕ ТРГОВИНЕ
Број: 330-00-00024/2017-11
20.02.2023. године
Немањина 22-26
Београд

На основу члана 126. и 149. Закона о заштити потрошача („Сл. гласник РС“, бр. 62/14, 6/16 и 44/18- др. закон) и члана 136. Закона о општем управном поступку („Сл. гласник РС“, бр. 18/2016 и 95/2018 – аутентично тумачење) у поступку заштите колективног интереса потрошача који се води по службеној дужности, а против ЈКП „Градска топлана“ Зрењанин, са седиштем у Зрењанину, ул. Панчевачка бр. 55, мат. бр. 20489758, министар унутрашње и спољне трговине, доноси:

РЕШЕЊЕ

I УТВРЂУЈЕ СЕ да је ЈКП „Градска топлана“ Зрењанин, са седиштем у Зрењанину, ул. Панчевачка бр. 55, мат. бр. 20489758, учинило повреду колективног интереса потрошача из члана 145. став 2. Закона о заштити потрошача у вези члана 83. став 2. тачка 2) Закона о заштити потрошача тако што применом члана 1. Одлуке о изменама и допунама методологије утврђивања цена за инсталисану снагу и испоручену количину топлотне енергије тарифном купцу са упутством за расподелу обрачуна, врши дискриминацију потрошача тако што према једној групи потрошача која нема уграђене делитеље топлотне енергије примењује корективне коефицијенте и то различиту стопу коефицијената, као и да је учинило повреду из члана 145. став 1. тачка 2) Закона о заштити потрошача у вези члана 19. став 1. тачка 4) истог закона, јер трговац на рачуну приказује количину испоручене топлотне енергије потрошачу према квадратури стана, док исту обрачунава тако што испоручену топлотну енергију множи са корективним коефицијентом, чиме су потрошачи доведени у заблуду у погледу количине испоручене топлотне енергије и цене или начина на који је обрачуната.

II НАЛАЖЕ СЕ правном лицу из става 1. диспозитива овог решења да прекине са кршењем одредби Закона о заштити потрошача наведених у ставу 1. диспозитива и да се уздржи од тога убудуће.

III НАЛАЖЕ СЕ правном лицу правном лицу из става 1. диспозитива овог решења да престане са непоштеном пословном праксом описаној у ставу 1. диспозитива овог решења и **ЗАБРАЊУЈЕ** му се такво и слично понашање у будућности.

IV Правно лице из става 1. диспозитива овог решења дужно је да по пријему овог решења поступи по истом у року од 90 (деведесет) дана и о томе обавести ово министарство у року од 8 (осам) дана од дана поступања.

V Ово решење је коначно.

Образложење

Сектор тржишне инспекције овог министарства, а након извршеног инспекцијског надзора код привредног друштва ЈКП „Градска топлана“ Зрењанин, ул. Панчевачка бр. 55, дана 08.05.2017. године иницирао је покретање поступка заштите колективног интереса потрошача против именованог правног лица по службеној дужности. У достављеној иницијативи је наведено да је након извршеног инспекцијског надзора закључено да је измењена методологија обрачуна и наплате топлотне енергије на начин да се износ за наплату топлотне енергије увећава за „корективни коефицијент“, који је различит и износи од 1,8 до 2,1 у зависности од процента броја независних функционалних целина са уграђеним уређајима за регистровање појединачне потрошње. У прилогу иницијативе достављен је Записник о инспекцијском надзору Одељења тржишне инспекције Зрењанин број: 343-334-100/2017-06 од дана 12.04.2017. године у коме је садржан списак од 10 (десет) потрошача на чијим рачунима за пружене услуге снабдевања топлотном енергијом је обрачуната цена применом корективног коефицијента у наведеном распону.

Дана 07.06.2017. године овај орган је по службеној дужности донео закључак и обавештење о покретању поступка заштите колективног интереса потрошача јер је оценио да описано поступање наведеног трговца угрожава колективни интерес потрошача у смислу члана 145. став 1. тачка 1) Закона о заштити потрошача у вези члана 83. став 2. тачка 2) истог закона.

На достављени закључак о покретању поступка се изјаснило ЈКП „Градска топлана“ Зрењанин поднеском од 26.06.2017. године, у којем је наведено да корективни коефицијенти као елементи на основу којег се врши обрачун утрошка топлотне енергије и испоставља рачун потрошачу нису елементи који врше дискриминацију потрошача већ напротив, уводе једнак третман између две групе потрошача. Даље се наводи да једна група потрошача који имају уграђене уређаје за регистровање појединачне потрошње делитеље топлотне енергије и који су стимулирани на рационалну потрошњу и штедњу према којој се не примењују корективни коефицијенти, док са друге стране у истим стамбеним зградама или на истој топлотној подстаници постоје потрошачи који немају уграђене уређаје за регистровање појединачне потрошње-делитеље топлотне енергије код којих се не може тачно и прецизно извршити читавање и обрачун утрошка испоручене топлотне енергије. Из разлога непостојања уређаја за регистровање појединачне потрошње и немогућности прецизног читавања удела у укупној потрошњи сваког појединачног потрошача, код потрошача који немају поменуте уређаје уведени су и примењују се корективни коефицијенти који доприносе правилном обрачуна у потрошњи топлотне енергије, испостављању прецизнијих рачуна и усмеравају потрошаче који не користе делитеље топлотне енергије да их уграде и на тај начин доприносе штедњи топлотне енергије, док се при том успоставља једнак третман и сузбија дискриминација међу потрошачима. Корективни коефицијенти варирају због броја станова који немају уграђене делитеље топлотне енергије у једној згради. Даље је наведено да што је више станова тј. потрошача који имају ове уређаје, коефицијент је већи јер остатак топлотне енергије који се не може прецизно утврдити расподељује се на мањи број станова те је због тога коефицијент већи, док обрнуто што је мање станова, тј. потрошача има уграђене делитеље остатак топлотне енергије који се не може прецизно утврдити расподељује се на већи број станова, те је стога овај корективни коефицијент по стану тј потрошачу мањи. Надаље, именовани трговац наводи да без добровољног опредељења потрошача и то минимално 2/3 не може бити вршен

обрачун утрошка топлотне енергије на овај начин, што значи да дискриминација не постоји јер је поступак уградње и обрачуна добровољан и одобрен од већине потрошача. У изјашњењу именовани трговац истиче да корективне коефицијенте у њеним висинама и распонима нису самовољно, самостално и једнострано донели и установили, већ је акте којима су прописани коефицијенти као и њихова примена на основу којег се утврђује висина обрачуна испоручена топлотне енергије донео Град Зрењанин преко свог представничког органа - скупштине града Зрењанина, и ти корективни коефицијенти су садржани у више аката, и то Одлуком о методологији утврђивања цена за инсталисану снагу и испоручену количину топлотне енергије тарифном купцу са упутством за расподелу обрачуна и у делу који се односи на Упутство за расподелу обрачуна („Службени лист града Зрењанина“ бр. 11/2014) као и Одлуком о измени методологије утврђивања цена за инсталисану снагу и испоручену количину топлотне енергије тарифном купцу са упутством за расподелу обрачуна и у делу који се односи на Упутство за расподелу обрачуна („Службени лист града Зрењанина“ бр. 24/2014) и Одлуком. Колико ће тачно износити корективни коефицијент код одређеног потрошача који нема уграђен уређај зависиће од броја таквих потрошача у оквиру једне зграде или на нивоу подстанице. Корективни коефицијенти варирају због броја станова који немају уграђене делитеље топлотне енергије у једној згради. Именовани трговац даље наводи да се увођењем и применом корективних коефицијената прецизно и тачно утврђује потрошња топлотне енергије са циљем правилног обрачуна и испостављања правилних и тачних рачуна потрошачима са једне стране, док са друге стране потрошачи се стимулишу на штедњу топлотне енергије тако што ће они који немају уграђене уређаје за регистровање појединачне потрошње – делитеље топлотне енергије исти уградити, а они који их поседују пратити потрошњу топлотне енергије исте уградити, а они који их поседују прате потрошњу топлотне енергије и рационално је користе.

Имајући у виду напред наведено, ово министарство је у току поступка утврдило следеће чињенично стање:

ЈКП "Градска топлана" Зрењанин обављања делатност производње и снабдевање паром и топлим водом за потребе града Зрењанина, као делатност од општег економског интереса. Дана 06.02.2023. године, орган је у току поступка извршио увид на интернет страницу трговца ЈКП „Градска топлана“ Зрењанин и утврдио да су и даље на снази Методологија утврђивања цена за инсталисану снагу и испоручену количину топлотне енергије тарифном купцу са упутством за расподелу обрачуна („Службени лист града Зрењанина“ 11/2014) (у даљем тексту: Методологија) и Одлука.

Методологијом је утврђено да ако све прикључене независне функционалне целине тарифних купаца имају уграђене интерне мерне уређаје (делитеље топлоте) на припадајућем делу секундарне инсталације грајање, односно на својим грејним елементима, расподела обрачуна за сваког тарифног купца је однос очитане вредности испоручене количине топлотне енергије, односно измереног броја јединица, на интерном мерном уређају тарифног купца и збира очитаних вредности испоручене испоручене количине топлотне енергије. Даље је прописано да ако минимум 70% од укупног броја независних функционалних целина које се топлотном енергијом снабдевају из заједничке топлотне подстанице, имају уграђене и исправне интерне калориметре расподела обрачуна врши се у складу са прописаним коефицијентима. Одлуком је измењена поменута Методологија којој су утврђене различите вредности корективног коефицијента у зависности од процента броја независних функционалних целина са уграђеним уређајима за регистровање појединачне потрошње. Тако, у члану 1. Одлуке, која се сходно члану 92. Одлуке примењује

на све већ склопљене и будуће односе у вези са снабдевањем топлотном енергијом, прописано је да у згради у којој више од 70% потрошача има уграђене делитеље топлотне енергије вредност корективног коефицијента за потрошаче који немају уграђене делитеље износи 1,8, у згради у којој 70-80% потрошача има уграђене делитеље топлотне енергије вредност корективног коефицијента за потрошаче који немају уграђене делитеље износи 1,9, у згради у којој 80-90% потрошача има уграђене делитеље износи 2,0, док у згради у којој преко 90% потрошача има уграђене делитеље топлотне енергије вредност корективног коефицијента за потрошаче који немају уграђене делитеље износи 2,1.

У инспекцијској контроли тржишни инспектор је утврдио да ЈКП „Градска топлана“ Зрењанин у оквиру категорије тарифних купаца, разликује 2 категорије потрошача у смислу члана 5. став 1. тачка 1) Закона о заштити потрошача. Прву категорију чине потрошачи који у становима имају уграђене уређаје за регистровање појединачне потрошње-делитеље топлотне енергије и према којима се не примењују корективни коефицијенти прописани Одлуком. Другу категорију чине потрошачи који у становима немају уграђене уређаје за регистровање појединачне потрошње – делитеље топлотне енергије, у оквиру које постоје четири групе на које се примењују 4 различита корективна коефицијента, у зависности од процената броја независних функционалних целина са уграђеним уређајима за регистровање појединачне потрошње, а како је прописано Одлуком.

Као пример примене расподеле обрачуна топлотне енергије до и после примене методологије формирања цена сходно Одлуци, тржишни инспектор је методом узорка извршио увид у рачуне потрошача из категорије потрошача који у својим становима немају уграђене уређаје за регистровање појединачне потрошње – делитеље топлотне енергије. Из прве групе потрошача у којима је примењен коефицијент 1,8 је, између осталих, потрошач Киза Ивана из Зрењанина, Бул. Вељка Влаховића, бр. 41/12. Регистрована потрошња у подстаници 269, за 02.01.2015.-01.02.2015. године (јануар 2015), од 101,273 Kwh, а према уделу грејане стамбене површине у укупној грејаној површини од 1,11%, његова потрошња износи 1,119,97 Kwh. Укупан износ за плаћање са ПДВ-ом износи 8.994,71 динар. Исти потрошач је применом методологије формирања цена сходно Одлуци за период од 02.01.2016-01.02.2016. (јануар 2016) путем мерила у подстаници 269, регистровао је потрошњу од 103.766 Kwh, а према уделу грејане стамбене површине у укупној грејној површини, коригованој за корективни коефицијент 1,8, његова потрошња износи 2.065,57 Kwh. Укупан износ за плаћање са ПДВ-ом износи 13.647,10 динара.

Из друге групе потрошача којима је примењен коефицијент 1,9 је, између осталих, Квашчев Зора из Зрењанина, Милана Станивуковића, бр. 39/2, број мерила у подстаници 244, регистровао је потрошњу за 02.12.2014.-01.01.2015. године (децембар 2014) од 107.234 Kwh, а према уделу грејне стамбене површине у укупној грејној површини од 1,58% његова потрошња износи 1.692,86 Kwh. Укупан износ за плаћање са ПДВ-ом износи 13.510,00 динара. Исти потрошач је применом Одлуке применом методологије формирања цена сходно Одлуци за период 02.12.2015-01.01.2016 (децембар 2015) путем мерила у подстаници 244, регистровао потрошњу од 68.937 Kwh, а према уделу грејане стамбене површине у укупној грејаној површини, коригованој за корективни коефицијент 1,9 од 3,00%, његова потрошња износи 2.067,74 Kwh. Укупан износ за плаћање са ПДВ-ом износи 14.249,30 динара.

Из треће групе потрошача у којима је примењен коефицијент 2,0 је, између осталих, је потрошач Душан Враговић из Зрењанин, Бул. Вељка Влаховића, бр. 39/1, број мерила у подстаници 268, регистровао је потрошњу за 01.12.2015-01.01.2016. године (децембар

2015), од 66.750 Kwh, а према уделу грејане стамбене површине у укупној грејаној површини од 2,44% његова потрошња износи 1.626,85 Kwh . Укупан износ за плаћање са ПДВ-ом износи 11.877,76 динара. Исти потрошач је применом методологије формирања цена сходно Одлуци за период 02.01.2016.-01.02.2016 (јануар 2016) путем мерила у подстаници 268, регистровао је потрошњу од 67.573 Kwh, а према уделу грејане стамбене површине у укупној грејаној површини, коригованој за коефицијент 2,0 од 4,87%, његова потрошња износи 3.293,81 Kwh. Укупан износ за плаћање са ПДВ-ом износи 21.834,51 динара.

Из четврте групе потрошача у којима је примењен коефицијент 2,1 је, између осталих, потрошач Јанковић Станоје из Зрењанина, Раде Кончара, бр. 66/7, број мерила у подстаници 198, регистровао је потрошњу за 02.02.2015-01.02.2015. године (јануар 2015) , од 20.738 Kwh, а према уделу грејане стамбене површине у укупној грејаној површини од 3,83% његова потрошња износи 794,09 Kwh. Укупан износ за плаћање са ПДВ-ом износи 6.295,25 динара. Исти потрошач је применом методологије формирања цена сходно Одлуци за период 02.01.2016-01.02.2016. (јануар 2016) путем мерила у подстаници 198, регистровао је потрошњу од 10.523 Kwh, а према уделу грејане стамбене површине у укупној грејаној површини, коригованој за корективни коефицијент 2,1 од 8,04% његова потрошња износи 846,18 Kwh. Укупан износ за плаћање са ПДВ-ом износи 5.905,38 динара. Тржишни инспектор је констатовао да ЈКП „Градска топлана“ Зрењанин обрачун утрошла топлотне енергије врши на основу методологије формирања цена сходно Методологији за утврђивању цена за инсталисану снагу и испоручену количину топлотне енергије тарифном купцу са упутством за расподелу обрачуна („Сл.лист града Зрењанина“ бр. 24/2014) и Одлуци о изменама методологије („Сл.лист града Зрењанина бр. 24/2014) и Одлуци.

Неспорно је да су Методологија, Одлука о измени методологије утврђивања цена за инсталисану снагу и испоручену количину топлотне енергије тарифном купцу са упутством за расподелу обрачуна („Службени лист града Зрењанина“ бр. 24/2014) и Одлука донете од стране јединице локалне самоуправе (конкретно скупштина града Зрењанина) на основу Статута града Зрењанина и Тарифног система за обрачун инсталисане топлотне снаге и испоручене количине енергије града Зрењанина и да су као такву подједнако обавезни да поштују како корисници тако и именовани трговац. Међутим, Устав Републике Србије ("Сл. гласник РС", бр. 98/2006 и 115/2021) у члану 195. став 2. недвосмислено прописује да статути, одлуке и сви други општи акти аутономних покрајина и јединица локалне самоуправе морају бити сагласни са законом. Даље, Устав Републике Србије у члану 194. став 1. прописује да је правни поредак у Републици Србији јединствен. То имплицира да сви правни акти које доносе надлежни субјекти у прописаној процедури и облику, морају бити међусобно усаглашени, односно да правни акти ниже правне снаге морају бити у сагласности са актима више правне снаге. Како су Методологија, Одлука о измени методологије утврђивања цена за инсталисану снагу и испоручену количину топлотне енергије тарифном купцу са упутством за расподелу обрачуна и Одлука подзаконски акти, општи правни акти чија је правна снага нижа од закона и која се доноси ради извршавања закона, морају бити у складу са одредбама закона ради чијег извршења су и донете. Имајући у виду да вршилац комуналне делатности - трговац примењује ове одлуке на кориснике својих услуга – потрошаче, трговац је у обавези да примењује пропис којим се регулише заштита потрошача. Ова обавеза управо произилази из одредбе члана 4. став 1. Закона о заштити потрошача којим је прописано да се одредбе овог закона примењују на односе потрошача и трговца, осим у случају постојања посебних одредби са истим циљем којима се уређују предметни односи који обезбеђују виши ниво заштите у складу са посебним прописима или законима. Закон о заштити потрошача је кровни закон, lex

specialis за област заштите потрошача и представља оквир заштите корисника услуга од општег економског интереса, конкретно овде, корисника услуге испоруке топлотне енергије. Дакле, наведени акти су саставни део јединственог правног поретка Републике Србије и као хијерархијски нижи од закона са њим морају бити у сагласности.

Чланом 21. Устава Републике Србије ("Сл. гласник РС", бр. 98/2006 и 115/2021) прописано је да је забрањена свака дискриминација, непосредна или посредна, по било ком основу, а нарочито по основу расе, пола, националне припадности, друштвеног порекла, рођења, вероисповести, политичког или другог уверења, имовног стања, културе, језика, старости и психичког или физичког инвалидитета.

Чланом 83. став 2. Закона о заштити потрошача прописано је да је трговац дужан да не врши дискриминацију потрошача.

У члану 5. став 3. тачка 3) Уредба о утврђивању Методологије за одређивање цене снабдевања крајњег купца топлотном енергијом ("Службени гласник РС", број 63/2015) прописано је да се ценом приступа систему за дистрибуцију топлотне енергије обезбеђује недискриминација, односно једнаки положај за кориснике система.

Нису од утицаја наводи трговца да корективни коефицијенти на основу којих се врши обрачун утршка топлотне енергије и испоставља рачун потрошачу, нису елементи који врше дискриминацију потрошача, већ да уведу једнак третман између две групе потрошача (од којих једна група потрошача имају уграђене уређаје за регистровање појединачне потрошње делитеље топлотне енергије и који су стимулирани на рационалну потрошњу и штедњу према којој се не примењују корективни коефицијенти, док са друге стране у истим стамбеним зградама или на истој топлотној подстанци постоје потрошачи који немају уграђене уређаје за регистровање појединачне потрошње – делитеље топлотне енергије). Ово из разлога што трговац примењује различите начине обрачуна цене утршка топлотне енергије за исту категорију тарифних купаца – потрошача. Дакле, за исту робу, различите цене. На овај начин, трговац врши дискриминацију потрошача.

У прилог напред наведеном је и решење из Тарифног система за обрачун инсталисане топлотне снаге и испоручене количине топлотне енергије града Зрењанина. У Тарифном систему у члану 9. прописане су 3 групе тарифних купаца, а према намени коришћења независне функционалне ценилне (простора): I тарифна група – тарифни купац који је вреловодну дистрибутивну мрежу извршио прикључење свог простора у циљу становања, II тарифна група – тарифни купац који је на вреловодну дистрибутивну мрежу извршио прикључење свог простора у циљу обављања делатности у области образовања (основне школе, средње школе, високошколске установе), културе, спорта, здравствене заштите и сл. као и тарифни купац који је на дистрибутивну мрежу извршио прикључење свог простора у коме се обавља административна или комерцијална делатност, III тарифна група – по посебним уговорима. Дакле, имајући у виду да Тарифни систем не прави разлику између групе тарифних купаца који су прикључење свог простора извршили у циљу становања, иста категорија тарифних купаца – потрошача, треба да буде на исти начин третирана јер се ради о идентичној услузи – испоруци топлотне енергије.

У члану 2. Одлуке прописано је да снабдевач поседује искључиво право уградње таквих уређаја, а трошак набавке и уградње носе станари који се одлуче за уградњу уређаја за регистровање појединачне потрошње. У истом члану Одлуке, прописано је даље да

трошкове одржавања наведеног мерила сnose станари који се одлуче за уградњу уређаја за регистровање појединачне потрошње.

Овај орган ценио је наводе именованог трговца да без добровољног одређења потрошача и то минимално 2/3 не може бити вршен обрачун утрошка топлотне енергије на овај начин, што значи да дискриминација не постоји јер је поступак уградње и обрачуна добровољан и одобрен од већине потрошача и нашао да исти нису од утицаја. Ово имајући у виду да предметна одредба Одлуке којом се прописују различити критеријуми обрачуна испоручене топлотне енергије наизглед даје једнаке могућности свим лицима да изаберу начин на који ће им бити вршен обрачун испоручене топлотне енергије. Међутим, даљим сагледавањем других одредби исте Одлуке може се закључити да заправо само лица која су у могућности да финансијски приуште уграђивање алокатора имају могућност да бирају између понуђених врста обрачуна (уколико сви станови једне зграде имају уграђен алокатор расподела трошкова топлотне енергије се одређује према индивидуалној потрошњи, док они који станују у зградама у којима процентуално један део станова има уграђене алокаторе, расподела обрачуна за тарифног купца врши се према односу грејне површине његове функционалне целине и збира грејних површина свих функционалних целина тарифних купаца прикључених на заједничку топлотну подстану, увећано за одговарајући корективни коефицијент). Даље, неспорно да се кад се у објекту са заједничким мерним уређајем потрошње топлотне енергије, у којима је најмање 70% независних функционалних целина са уграђеним уређајима за регистровање појединачне потрошње, индивидуална потрошња топлотне енергије за потрошаче који не поседују алокаторе утврђује се по неповољнијем обрачуну, односно према односу грејне површине његове функционалне целине и збира грејних површина свих функционалних целина тарифних купаца прикључених на заједничку топлотну подстану, увећано за одговарајуће корективне коефицијенте у зависности од броја уграђених уређаја за регистровање појединачне потрошње. У прилог процени вршења дискриминације потрошача од стране ЈКП „Градска топлана“ Зрењанин су и рачуни у списима предмета потрошача, пре и после примене Одлуке која уводи корективни коефицијент приликом расподеле обрачуна. Без обзира на чињеницу што рачуни у списима предмета датирају из обрачунских периода 2015, 2016. и 2017. године, именовани трговац, на исти начин обрачунава цену испоручене топлотне енергије Пре примене Одлуке, у рачуну потрошача Душана Враговића, за обрачунски период 02.02.2015. године до 01.03.2015. године, за стан од 66 m² која представља обрачунску основицу купца, евидентирана је енергија испоручена купцу у износу од 1.672,23 kWh. Након примене Одлуке, за исти стан, дакле квадратуре од 66 m², у обрачунском периоду од 02.01.2017. до 01.02.2017. године, у згради са заједничким мерним уређајем топлотне енергије у којем више од 80% од укупног броја свих станова на свим грејним телима располажу делитељима трошкова – алокаторима, евидентирана енергија потрошача Душана Враговића износи 3.958,05 kWh. Даље, иако је модел расподеле односно улазни параметар - m² остао исти, рачун који је испостављен потрошачу након примене Одлуке и самим тим, примене корективног коефицијента, гласи на знатно већи износ. Дакле, у питању је неповољнији обрачун потрошње топлотне енергије, а која представља директну последицу неуграђивања алокатора на грејном телу. Дакле, евидентно је да потрошачи због немогућности куповине алокатора долазе у неповољнији положај у односу на друге кориснике топлотне енергије.

Поступајући орган је вршењем увида у рачуне које потрошачима испоставља ЈКП „Градска топлана“ Зрењанин утврдио да исти има следеће елементе: простор, обрачунски период, место и датум издавања рачуна, датум промета, рок плаћања, број и адреса места испоруке, серијски број мерила, стање на почетку обрачунског периода, модел расподеле према

Упутству, стање на крају обрачунског периода, лимит потрошње, топлотна енергија испоручена у обрачунском периоду у топлотној подстаници, испоручена количина топлотне енергије у грејној сезони. У наставку рачуна, истакнути су следећи елементи: обрачунска основица купца (m^2 или kW инст. снаге), обрачунска основица свих купаца прикључених на подстаницу (m^2 или kW инст. снаге), удео купца у укупно испорученој количини топлотне енергије, енергија испоручена купцу, цена јединице испоручене енергије, укупно за испоручену енергију, цена јединице фиксног дела (рсд/ m^2 или рсд/ kW инст.сн.), укупно фиксни део, укупно без ПДВ-а, ПДВ (10%), укупно заналпату са ПДВ-ом, стање дуга на дан промета, затезна камата за претходни обрачунски период, укупно за наплату. Такође, наведено је да је продајна укупна, коначна цена по јединици робе, или дате количине робе, односно коначна цена услуге, укључујући све порезе и дажбине, као и цена јединице испоручене енергије, цене јединице фиксног дела.

Имајући у виду цитиране законске одредбе и утврђено чињенично стање, а нарочито чињеницу да снабдевање топлотном енергијом спада у услуге од општег економског интереса, овај орган је нашао да трговац ЈКП „Градска топлана“ Зрењанин чини повреду колективног интереса потрошача и то обмањујућу пословну праксу у погледу исказане количине енергије испоручене купцу, као и начина обрачуна цене. Наиме, именовани трговац на рачуну истиче енергију у kWh која је потрошачу испоручена у обрачунском периоду од месец дана, што код просечног потрошача (потрошач који је добро обавештен и разумно обазрив, имајући у виду друштвене, културне и језичке способности) ствара утисак да је то заиста количина топлотне енергије испоручена према квадратури његовог стана, имајући у виду да m^2 представља модел расподеле према Упутству и као такав је исказан на рачуну. Међутим, очигледно да то није случај, имајући у виду да трговац примењује спорну одредбу Одлуке, на основу које расподелу обрачуна не зависи само од квадратуре стана како је на рачуну истакнуто већ од процента броја независних функционалних целина са уграђеним уређајима за регистровање појединачне потрошње. У прилог наведеном је и изјава трговца у достављеном изјашњењу, да је код потрошача без уграђених алокатора немогуће прецизно очитати њихов удео у целокупној потрошњи. Дакле, трговац признаје да не може да обрачуна тачну енергију коју испоручује потрошачу, док потрошач добија рачун са елементом „енергија испоручена купцу“ у којој је износ енергије у kWh прецизно наведен (у рачуну потрошача Душана Враговића за обрачунски период од 02.01.2017. до 01.02.2017. године енергија испоручена купцу износи 3.958,05 kWh).

Чланом 18. Закона о заштити потрошача дефинисано је да је пословна пракса непоштена ако је противна захтевима професионалне пажње и ако битно нарушава или прети да битно наруши економско понашање, у вези с производом, просечног потрошача на кога се та пословна пракса односи или којој је изложен или понашање просечног члана групе, када се пословна пракса односи на групу потрошача. Даље стоји да трговац битно нарушава економско понашање потрошача ако својом пословном праксом битно умањује могућност потрошача да оствари потребан ниво обавештености за одлучивање, услед чега потрошач доноси економску одлуку коју иначе не би донео. Сматра се да је економска одлука потрошача одлука о томе да ли, на који начин и под којим условима да купи производ, да цену плати у целости или делимично, да ли да задржи или да врати производ, или да искористи неко друго право у вези с производом које има по основу уговора, да ли да нешто учини или да се уздржи од каквог поступка (у даљем тексту: економска одлука). Непоштеном се нарочито сматра обмањујућа пословна пракса и насртљива пословна пракса.

Чланом 19. став 1. тачка 4) Закона о заштити потрошача предвиђено је да се под обмањујућом пословном праксом сматра пословна пракса трговца којом наводи или прети да наведе потрошача да донесе економску одлуку коју иначе не би донео, тако што му даје нетачна обавештења или стварањем општег утиска или на други начин, чак и кад су обавештења која даје тачна, доводи или прети да доведе просечног потрошача у заблуду у погледу цене или начина на који је обрачуната или постојања одређених погодности у погледу цене.

Имајући у виду чињенични опис наведен у иницијативи за покретање поступка заштите колективног интереса потрошача, утврђено чињенично стање као и применом цитираних законских одредби, овај орган је утврдио да трговац ЈКП „Градска топлана“ Зрењанин врши дискриминацију потрошача, односно поступа супротно члану 83. став 2. тачка 2) Закона о заштити потрошача и обавља обмањујућу пословну праксу у смислу члана 19. став 1. тачка 4) истог закона. Чланом 145. став 1. тачка 1) Закона о заштити потрошача прописано је да повреда колективног интереса постоји када се укупном броју од најмање десет потрошача, истоветном радњом, односно на истоветан начин, од стране истог лица, повређује право које им је загарантовано законом. Ставом 2. истог члана прописано је да повреда колективног интереса потрошача из става 1. постоји и у случајевима када се повређују права потрошача у укупном броју који је мањи од броја десет, ако надлежни орган утврди да је дошло до повреде колективног интереса потрошача узимајући у обзир наричито трајање и учесталост поступања трговца, као и чињеницу да ли такво поступање испољава негативне ефекте према сваком потрошачу у датој чињеници. Имајући у виду да именовани трговац у сваком конкретном случају, дакле у сваком уговорном односу који има са потрошачем примењује одредбе Одлуке и тиме крши предметне одредбе Закона о заштити потрошача, није било потребе да орган специфицира десет случајева потрошача којима су повређена права, већ је применио услов из става 2. члана 145. Закона. Чланом 145. став 1. тачка 2) Закона о заштити потрошача прописано је да повреда колективног интереса потрошача постоји у случају непоштене пословне праксе у смислу члана 17 - 23. овог закона.

Доносећи одлуку, орган је ценио и све друге наводе трговца, али је нашао да нису од утицаја за одлучивање у овој управној ствари, а узимајући у обзир напред наведено утврђено чињенично стање и разлоге дате у решењу.

Како је од покретања овог поступка донет нов Закон о заштити потрошача („Сл. гласник РС“, бр. 88/2021), овај орган је на основу члана 192. истог закона, којим је прописано да поступци који нису окончани до дана почетка примене овог закона, окончаће се по одредбама прописа по којима су започети, донео одлуку у овој управној ствари на основу одредби Закона о заштити потрошача („Сл. гласник РС“, бр. 62/2014, 6/2016 – др. закон и 44/2018 – др. закон).

Имајући у виду напред наведено чињенично стање, као и законске одредбе, а применом члана 136. Закона о општем управном поступку, одлучено је као у диспозитиву овог решења.

ПОУКА О ПРАВНОМ СРЕДСТВУ:

Ово решење је коначно у управном поступку и против њега се може покренути управни спор подношењем тужбе Управном суду у Београду, Немањина 9, у року од 30 дана од дана пријема решења. За подношење тужбе плаћа се судска такса у износу од 390 динара прописана Законом о судским таксама („Службени гласник РС“, бр. 28/1994, 53/1995,

16/1997, 34/2001 - др. закон, 9/2002, 29/2004, 61/2005, 116/2008 - др. закон 31/2009, 101/2011, 93/2012, 93/2014 и 106/2015).

М и н и с т а р
Томислав Момировић